

**วิธีการการตีความทางปรัชญาตามแนวศาสตร์การตีความ
ของราชาราม โมहन รอย**
**The Methods of Philosophical Interpretation
According to Hermeneutics of RajaRam Mohan Roy.**

ปัญญา เสนาเวียง¹ และ วิชัย วัชรเวคะวิชญ์²

Panya Senawiang¹ and Wichai Wacharawekawich²

^{1,2}สาขาวิชา ปรัชญาสังคมและวัฒนธรรม

^{1,2}Social Philosophy and Culture Program

^{1,2}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{1,2}Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Rajabhat Mahasarakham University

บทคัดย่อ

บทความนี้ใช้มีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาวิธีการตีความของราชาราม โมहन รอย โดยใช้กรอบวิธีศึกษาตามแนวศาสตร์การตีความ จากการศึกษาพบว่า รอยได้เริ่มต้นปฏิบัติการการแปลความหมายด้วยการสร้างความหมายใหม่ต่อหลักคำสอนที่ก่อให้เกิดปัญหาทางภววิทยาทางสังคม ได้แก่การเกิดในระบบวรรณะ วิธีการทางปรัชญาของรอยที่ใช้ในการพัฒนาระบบความคิดคือวิธีการวิพากษ์ด้วยเหตุผล ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในยุคเรืองปัญญา ความสงสัยสากลคือกุญแจสำคัญที่รอยใช้ในปฏิบัติการการแปลความหมาย และปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาการตีความรอยใช้เหตุผลธรรมดาในการสร้างความหมายใหม่ เพราะเหตุผลพิเศษเป็นพื้นฐานการตีความทางศาสนา ซึ่งเป็นความหมายเฉพาะทางศาสนา รอยเชื่อว่า สวรรค์ของทุกศาสนาคือสัจภาวะอันเดียวกัน แต่สวรรค์เหล่านั้นแตกต่างกันเพราะ

การตีความด้วยเหตุผลพิเศษ ดังนั้น สำหรับรอยแล้วถ้าศาสนิกชนจะเข้าใจสัจภาวะเป็นอันเดียวกันได้ก็ต่อเมื่อตีความสัจภาวะด้วยเหตุผลธรรมดาและต่อเมื่อใช้เหตุผลเพื่อตีความไปสู่ศีลสากลและอรรถประโยชน์สากล

รูปแบบการตีความของราชาราม โมहन รอยมี 2 ลักษณะ คือวิธีการตีความแบบเปรียบเทียบต้นแบบ และแบบละทิ้งต้นแบบ การตีความแบบเปรียบเทียบต้นแบบนี้ รอยได้ย้อนกลับไปพิจารณาตวับททั้งในคัมภีร์พระเวท อุปนิษัตและปรัชญาเวทานตะ รอยใช้วิธีการวิพากษ์ด้วยเหตุผลธรรมดาเพื่อให้พบหลักการที่แท้จริงทางศาสนา ทั้งในการตีความแบบเปรียบเทียบต้นและละทิ้งต้นแบบ สำหรับรอยปฏิบัติการการแปลความหมายใดๆ จึงต้องเริ่มด้วยเหตุผลธรรมดาซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างหลักการสากลซึ่งมีเป้าหมายเพื่อมวลมนุษยชาติ รอยเชื่อว่าเนื้อแท้ของทุกศาสนานั้นมีเป้าหมายเดียวกันคือสร้างเอกภาพทางสังคม และมันเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อสร้างบนพื้นฐานเหตุผลธรรมดาเท่านั้น

คำสำคัญ: วิธีการตีความ, ศาสตร์การตีความ, ราชาราม โมहन รอย.

Abstract

The purpose of this article to study RajaRam Mohun Roy's methods of interpretation which was used hermeneutical method. From the study found that Roy began interpretative practices by creating new meanings for doctrines that pose problems in social ontology, such as birth in the caste system. Roy's Philosophical method used in development of the system of thought was the rational method that was significant influential in the enlightenment. Universal doubt is the key that Roy used in interpreting operations and phenomenon problem. Roy used common sense to create new meanings because special reasons are the fundamental to religious interpretation. Roy believes that the essence of all religions is the same truth but they differ because of their interpretation from special reason-reason in religion. Therefore for Roy, if the religious people can understand the truth as the one only if it is interpretation with the common reason and only if used its reason to interpretation it as universal morality and universal utility.

The interpretation of RajaRam Mohun Roy has two types, namely, typological interpretation and throwing interpretation method. This typological interpretation, Roy went back at the ancient text – Vedic scripture Upanishad and Vedanta philosophy. Roy's uses a common rational critique to find the true religious principles in the comparative and throwing interpretation method. For Roy's, any interpretation operations must begin with common sense, which are the basis for the creation of universal principles aimed at all mankind. Roy believes that the essence of all religions has the same gold of creating social unity, and it can only happen if it is built on the common sense basis.

Keywords : Interpretation Method, Hermeneutic, RajaRam Mohun Roy.

บทนำ

การคิด การพูดและการกระทำของมนุษย์เป็นผลผลิตของการแปลความหมาย การแปลความหมาย(Interpretation) นั้นเป็นผลของการรับรู้โลกผ่านผัสสะทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้นและกาย (ในปรัชญาตะวันออกรวมมโนเข้าด้วย) มนุษย์จึงทำหน้าที่แปลความความตั้งแต่ตัวเองเกิดจนกระทั่งตาย เมื่อคนหลายคนมองดูวัตถุอันเดียวกันคือ A บางคนอาจอธิบาย A ของตนเองด้วยมุมมองที่แตกต่างออกไป อันเป็นผลพวงจากการรับรู้ต่อ A ซึ่งในอดีตนั้นมีตัวอย่างเรื่องข้อถกเถียงเกี่ยวกับสีและความงามของดอกไม้ หรือกรณีการรับรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาอีกเมื่อเราทำความเข้าใจความหมายของ ประชาธิปไตย (A) และเมื่อจำต้องอธิบายความหมายของคำว่าประชาธิปไตย เราจะพบนิยามและสาระัตถะย่อยของความหมายคำนี้มากมาย ซึ่งก็เป็นผลผลิตของการตีความและก็ยังผลิตซ้ำความหมายนี้ภายใต้สาระัตถะปลีกย่อยใหม่ผ่านความเข้าใจของผู้ตีความ สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงผลผลิตเล็กน้อยซึ่งเกิดจากการรับรู้โลกและตีความการรับรู้โลกโดยมนุษย์

ในอดีตมีการศึกษาการแปลความหมายอย่างเป็นระบบโดยคานท์นักปรัชญาที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่ง ซึ่งอธิบายไว้ว่าในทุกสิ่งอย่างโลกนี้ล้วนมีอยู่ แต่ความมีอยู่ของสิ่งในโลกดำรงอยู่ด้วยตัวมันเอง เมื่อมนุษย์รับรู้โลกแล้วก็จะต้องทำหน้าที่เข้าใจโลกผ่านรูปแบบการทำความเข้าใจ (form of understanding) ซึ่งเป็นกลไกของสมองมนุษย์ มีอยู่ 4 ชั้นคือ ปริมาณ (quantity) คุณภาพ (quality) ความสัมพันธ์ (relation) และรูปแบบ (Modality) ชั้นละ 3 ช่อง รวมเป็น 12 ช่อง (12 categories) เป็นเรื่องโครงสร้างสมอง เป็นระเบียบแห่งการทำความเข้าใจโลกและมีลักษณะเป็นไปโดยอัตโนมัติ และหากย้อนกลับไปอีกอาริสโตเติลได้พยายามศึกษาการอธิบายความหมายและการแปลผลการรับรู้โลก ผลงานของเขาชื่อ ว่าด้วยการตีความ (On Interpretation) อธิบายถึงการใช้คำพูด ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ใช้สำหรับอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์รับรู้ผ่านตรรกบท (syllogism) ที่ใช้ในการสื่อสารกัน (Enoch Stumpf, S & Fieser, J. 2008) ดังนั้น จึงไม่มีมนุษย์คนใดอยู่ได้โดยปราศจากแปลความหมายและตีความ

การแปลความหมาย(Interpretation)นั้นมีมานานแล้วดังปรากฏหลักฐานในงานของอาร์ิสโตเติล (Richard McKeon.1941) ส่วนการตีความ (Hermanuetics) นั้นปรากฏคำนี้ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1654 ในงานของ เจ. ซี. แดนนฮาเวอร์ (J. C. Dannhauer) เรื่อง *Hermeneutica sacra* แต่กิจกรรมการตีความที่คำนี้บ่งถึงมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว (Briggs, 2006 : 8) และวิธีการตีความถูกนำเสนอและทำให้สมบูรณ์อย่างมีระบบในการตีความคัมภีร์ไบเบิลโดยนักการศาสนาชื่อฟรีดริช ชลายนเออร์มาเคอร์ (Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher 1768-1834) คำว่า Hermanuetics นี้ในทางนิรุกติศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับ คำว่า Hermes ซึ่งเป็นเทพเจ้านำสาส์นของชาวกรีกโบราณ โดยคำนี้มุ่งเน้นความหมายพื้นฐาน 3 ด้าน (สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์. 2559 : 2) คือ (1) แสดงออกผ่านถ้อยคำ (to express aloud in word) เช่น การกล่าวถ้อยคำ (utterance) การพูด (speaking) เป็นต้น (2) การแจกแจง (to explicate) เช่นการตีความ (intrepretation) การอธิบาย (explanation) สถานการณ์ เป็นต้น (3) การแปล (to translate) โดยกระทำการในฐานะผู้ตีความ เช่นการแปลสุนทรพจน์จากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่ง เป็นต้น การตีความต่างจากการแปลความหมาย (interpretation) ตรงที่ว่า การแปลความหมายเน้นที่การแปลตัวบทตามลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏ เน้นการแปลความหมายในเชิงนิรุกติศาสตร์เป็นหลัก สิ่งที่อยู่นอกเหนือตัวบทจะนำเข้าสู่การแปลความหมายไม่ได้ แต่การตีความนั้นมีขอบเขตกว้างกว่านั้นคือครอบคลุมไปถึงการทำความเข้าใจบริบทของตัวบทประวัติศาสตร์ เจตนาของผู้ประพันธ์ร่วมด้วย

การศึกษาศาสตร์การตีความในตะวันตกนั้นมีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังเป็นลำดับตั้งแต่ ชลายนเออร์มาเคอร์ วิลเลียม ดิลธาย มาร์ติน ไฮเด็กเกอร์ ฮันจอร์ต กาดาเมอร์ ฌาร์ค แดรรีดา เยอรมัน ฮาร์เบอร์มาส และปอลริเกอร์ ขณะที่นักปรัชญาตะวันออกก็ได้ศึกษาและตีความคัมภีร์กันมาอย่างยาวนาน ในช่วงหลังจะมีนักปรัชญาพุทธได้ศึกษาตัวบทในฐานะศาสตร์การตีความทางพุทธศาสนา เช่นงานของ Donald S. Lopez (1993) เป็นต้น ในส่วนของปรัชญาฮินดูนั้นนักปรัชญาฮินดูพยายามตีความพระเวทตั้งแต่ยุคโบราณเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน จากการสำรวจเอกสาร หนังสือ ตำราปรัชญาฮินดูสมัยใหม่และร่วมสมัยในภาษาไทย เช่นงาน บ่อ

เกิดลัทธิประเพณีอินเดียเล่ม 1 และ 2 (2540). ของจำนงค์ ทองประเสริฐ งานปรัชญา
ร่วมสมัยของ อติศักร์ ทองบุญ (2540) เป็นต้นเป็นการศึกษาเชิงสำรวจแนวคิด
ทางปรัชญามากกว่าการนำเสนอวิธีการตีความของนักปรัชญา ดังนั้นสิ่งที่ผู้เขียน
ต้องการนำเสนอในบทความนี้ก็คือ การพยายามศึกษาวิธีการตีความทางปรัชญา
ของนักปรัชญา โดยศึกษาวิธีการตีความของนักปรัชญาชื่อราชาราม โมहन รอย
ผู้ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งปรัชญาอินเดียสมัยใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการ
ทำความเข้าใจแนวคิดของนักปรัชญาอินเดียร่วมสมัย

ประวัติและผลงานของราชาราม โมहन รอย โดยสังเขป

ราชาราม โมहन รอย (ค.ศ. 1772-1833) นักปรัชญาคนสำคัญในยุคฟื้นฟู
และถือได้ว่าเป็นบิดาแห่งนักปรัชญาอินเดียสมัยใหม่ ท่านได้ศึกษาปรัชญาอิสลาม
ในเมืองปัญนะและได้ศึกษาปรัชญาฮินดูในเมืองพาราณสี ความสนใจเป็นพิเศษ
ของท่านคือ ความเป็นเอกเทวนิยมในศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ (Ian Book
Reeds. 2015 : 56-57) ศาสนาฮินดูนั้นเชื่อในเทพเจ้าหลายพระองค์ซึ่งเป็นผลให้เกิด
นิกายต่างๆ มากมายอันเป็นลักษณะของพหุเทวนิยม แต่เมื่อยอยได้ศึกษาปรัชญา
เวทณะ และคัมภีร์อุปนิษัตอย่างจริงจังจึงกลับพบว่า แม้จะมีการระบุชื่อเพื่อใช้แทน
เทพเจ้าในรูปของสฤณพรหมันก็ตาม แต่คุณสมบัตินี้ของพระเจ้าทุกองค์มีจุดร่วมคือ
นิรฤณพรหมัน ได้แก่อัจฉริยะสูงสุดเพียงหนึ่งเดียว การตีความสัจภาวะนั้นของ
องค์พระศาสดาทำให้สาร์ตตะทางศาสนาแตกต่างกันออกไป สิ่งที่รอยสนใจจึงได้แก่
การตีความคัมภีร์ต่างๆ ทางศาสนา และรอยได้พยายามตีความหลักการทางศาสนา
ผ่านผลงานของท่าน ทั้งผลงานการเขียน คือ Tulfat-ul-Muwahiddin (A Give to
Mono-theists หรือ รางวัลสำหรับผู้นับถือเทพเจ้าองค์เดียว) และ Precept of Jesus
รวมถึงงานแปลอุปนิษัตทั้ง 5 คือ เกณะ กณะ มฤณทุกะ มาณทุกะ และอีตะ การที่
รอยได้ศึกษาหลักศาสนาทั้ง 3 คือศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และศาสนาคริสต์
ทำให้รอยมั่นใจว่าแท้จริงแล้วศาสนาฮินดูนั้นเป็นเอกเทวนิยม แต่การตีความ
ของผู้ตีความต่างหากที่ทำให้ศาสนาแตกออกเป็นนิกายต่าง ๆ ซึ่งแท้จริงแล้ว
สาร์ตตะของศาสนาทั้งหลายมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น

อนึ่งการที่ราชาราม โมหัน รอยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐในการติดต่อกับชาวอังกฤษในบริษัทอีสต์อินเดียตะวันออกทำให้รอยได้มีโอกาสศึกษางานของนักปรัชญาตะวันตกที่ทรงอิทธิพลทางความคิดในขณะนั้น ได้แก่ วอลเตอร์, จอห์น ล็อค, เดวิด ฮูม และเจมี เบ็นธัม (Mindoo Dorab Adenwalla.1956 : 5-6) รวมถึงการได้แลกเปลี่ยนทัศนะทางศาสนากับมิชชันนารีและเพื่อนต่างศาสนากลุ่ม Unitarianism ทำให้รอยค้นพบและเสนอแนวทางศาสนาที่เป็นสากลแก่มวลมนุษย และสำคัญที่สุดคือรอยได้พยายามต่อสู้เพื่อให้มีการล้มเลิกพิธีเผาแม่ม่ายให้ตายตามสามีของเธอที่ได้ไปแล้ว หรือพิธีสตี ทั้งในการโต้แย้งกับสุพรหมันยะ สาตรี (จํานงค์ ทองประเสริฐ. 2541 : 614) ในการโต้แย้งกับอัทธานันทะ (James Nathan Pankratz. 1975 : 60) และการนำเสนอพิธีสตีต่อสภาของรัฐบาลอังกฤษจนนำมาสู่การออกกฎหมายให้ยกเลิกพิธีสตีในปี ค.ศ. 1829 ก่อนที่ทานจะเสียชีวิตปี ค.ศ. 1833 เพียงไม่กี่ปี

ผลงานที่เป็นรูปธรรมสำคัญอีกอย่างก็คือการปฏิรูประบบการศึกษา เพราะในยุคสมัยของราชาราม โมหัน รอยนั้นการศึกษามีขอบเขตเพียงการศึกษาทางศาสนา ซึ่งมีลักษณะเป็นจินตนิยมเท่านั้น รอยได้นำวิธีวิทยาทางวิทยาศาสตร์เข้ามาสู่ระบบการศึกษาทำให้การศึกษาเป็นปฏิบัตินิยมมากขึ้น และรอยได้เปลี่ยนจากการใช้ภาษาสันสกฤตมาเป็นใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการเรียนรู้ (R.T. Deopurkar. 1964 : 71) ด้วยเหตุผลว่า ภาษาอังกฤษสามารถนำคนอื่นอินเดียไปสู่ความรู้ภายนอกวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ได้

เครื่องมือการตีความของราชาราม โมหัน รอย

ราชาราม โมหัน รอยได้รับอิทธิพลอย่างลึกซึ้งจากปรัชญาตะวันตกยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Brojendranath Seal. n.d. : ix) แนวคิดที่สำคัญในขณะนั้นได้แก่แนวคิดวิมตินิยม และแนวคิดเหตุผลนิยมเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งทั้งสองแนวคิดนี้เป็นพื้นฐานของการวิพากษ์ซึ่งส่งเสริมให้สังคมตะวันตกผ่านยุคสมัยแห่งความมืดบอดทางปัญญามาได้ ดังนั้น จึงสรุปเครื่องมือที่รอยใช้ประกอบการตีความได้เป็น 3 อย่าง คือ

1) แนวคิดวิมตินิยม(Skeptic Method) นักคิดไม่ว่าจะเป็นตะวันออกหรือตะวันตกตามจารีตมักเริ่มกระบวนการทางความรู้ของตนเองด้วยความสงสัย ความสงสัยจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการแสวงหาความรู้ นักคิดที่มีชื่อเสียงในโลกอาศัยความสงสัยนำทางในการตั้งคำถามต่างๆ เพื่อแสวงหาคำตอบในสมัยโบราณ พระพุทธเจ้าก็ดี โสกราตีสก็ดี ขงจื๊อก็ดี หรือนิวตันเองก็ดี ล้วนสร้างคำถามต่อความเชื่อเดิมด้วยวิธีการเดียวกัน นั่นคือเริ่มที่ความสงสัย (Doubt) ความสงสัยจึงเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นความคิดและวัตถุเองก็ตามล้วนเริ่มต้นด้วยความสงสัย

วิธีการแบบวิมตินิยมของราชาราม โมहन รอยที่พบใน Tuhfat-ul-Muwahhidin คือ ความสงสัยต่อคำสอนทางศาสนาซึ่งรอยเชื่อว่าเป็นเพียงการประดิษฐ์กรรมทางศาสนาซึ่งถูกสร้างขึ้นเป็นการเฉพาะ (James Nathan Pankratz. 1975 : 41) ในส่วนที่เป็นพิธีกรรม ชีวิตหลังความตายและเรื่องนรก-สวรรค์ พิธีกรรมที่ราชารามตั้งคำถามนั้นเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ละเมิดต่อความเป็นมนุษย์สากล ตัวอย่างของพิธีกรรมของฮินดูคือพิธีสตี (Sati) คือ การเผาหญิงม่ายบนกองฟอนเดียวกันให้ตายไปพร้อมกับสามีที่ตายไปแล้วของนาง ส่วนชีวิตหลังความตาย หรือการทรงเจ้าเพื่อสอบถามเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายนั้นเป็นการหลอกลวงทางศาสนาในรูปแบบหนึ่ง ส่วนเรื่องสวรรค์นั้นเป็นประดิษฐ์กรรมทางศาสนาที่พระและผู้มีอำนาจร่วมกันสร้างขึ้นมา หลักการทั้ง 3 นี้ไม่สามารถอธิบายให้สมเหตุสมผลได้ด้วยหลักเหตุผล จึงเป็นข้อขัดแย้งทางศาสนาในทัศนะของรอย (Brojendranath Seal. n.d. : xlviii - lix)

2) แนวคิดสัจนิยม(Realism) สัจนิยมของรายนั้นมีลักษณะเป็นทวินิยม คือ เชื่อว่าพระเจ้ามีอยู่จริง และสิ่งต่างๆ ก็มีอยู่จริงด้วย พระเจ้าสำหรับราชาราม โมहन รอยในแง่ที่เป็นสคูนพรหมัน ได้แก่ วัตถุต่างๆ ในโลกซึ่งปรัชญาเวทานตะเชื่อน่า นั่นคือการปรากฏตัวของพระเจ้าในแง่ความเป็นวัตถุ (ปุคคาธิชฐาน) ส่วนความจริงอีกอย่างคือนิรคูนพรหมันนั้น ได้แก่ หลักการในธรรมชาติซึ่งมีลักษณะเป็นธรรมาธิชฐาน นี่คือความจริง 2 อย่างของรอย แต่รอยให้น้ำหนักไปที่นิรคูนพรหมันมากกว่าสคูนพรหมันเพราะนิรคูนพรหมันเป็นหลักสากลหรือสัจธรรมที่ยอมรับได้ในทุกศาสนา

ในแง่ของวิธีการแบบสังคมนิยมนั้นราชาราม ไมहन รอยพยายามใช้เหตุผลเข้าไปเป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ และผสมผสานแนวคิดทางปรัชญาให้เข้ากับหลักการทางศาสนาของฮินดู ซึ่งแน่นอนว่ารอยได้ใช้การตีความหลักการทางศาสนาใหม่ในบางประเด็น โดยรอยได้ใช้วิธีการทางปรัชญาคือความเป็นเหตุผลเข้าไปอธิบายหลักการทางศาสนา และใช้ปรัชญาว่าด้วยอรรถประโยชน์ (Utility) มนุษยนิยม (Humanity) และความเท่าเทียม (Equality) เข้ามาช่วยอธิบาย จริยศาสตร์ฮินดูให้เป็นสากลมากขึ้น

3) การวิพากษ์ (Critique) วิธีการนี้เป็นผลพวงของปรัชญาสังคมนิยมและวิมตินิยม การวิพากษ์เป็นกระบวนการหนึ่งในการทำความเข้าใจความหมายของข้อความเพื่อหาเหตุผลหลักๆ หรือสนับสนุนในสิ่งที่วิพากษ์ กระบวนการวิพากษ์นั้นจบลงด้วยการสร้างความหมายใหม่ต่อสิ่งที่ทำการวิพากษ์ ราชาราม ไมहन รอยได้วิพากษ์จารีตเก่าของศาสนาฮินดูโดยรอยได้เน้นไปที่จารีตที่เป็นปฏิปักษ์ต่อหลักความเป็นสากลของศาสนาและจริยศาสตร์ กล่าวคือรอยได้วิพากษ์หลักพหุเทวนิยมของศาสนาฮินดูและพิธีกรรมที่จะมีต่อความมั่นคงของมนุษย์ดังที่ท่านได้แสดงออกผ่านหลักการประโยชน์นิยมที่รอยได้นำเสนอ (ปัญญา เสนาเวียง. 2560 ก) ผลของการวิพากษ์ คือการตีความใหม่ให้กับหลักการเดิมที่รอยชี้ว่าเป็นปัญหา ขณะเดียวกันรอยก็ได้ทำการวิพากษ์ในเชิงระบบผ่านขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนาที่ท่านได้ตั้งขึ้น นั่นคือพรหมโมสมาช

วิธีการตีความของราชาราม ไมहन รอย

กิจกรรมทางปัญญาที่สำคัญในการทำความเข้าใจทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ วิธีการตีความ ราชาราม ไมहन รอยได้ยึดธรรมเนียมนักตีความทั่วไป นั่นคือ การย้อนกลับไปอ่านตัวบทดั้งเดิม (Classical Text) คือ คัมภีร์พระเวท คัมภีร์อุปนิษัทและปรัชญาเวทानตะ แล้ววิพากษ์อย่างตรงไปตรงมา รอยใช้วิธีการตีความเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ศาสนา รอยพยายามตีความตัวบทบนพื้นฐานหลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ จากการศึกษางานของรอยสรุปได้ว่า

การตีความของรอยมีจุดประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นความเป็นเหตุเป็นผลในคำสอนทางศาสนา เพื่อปลดปล่อยมนุษย์ออกจากระบบศีลธรรมที่เชื่อและสืบทอดกันมาอย่างผิดๆ และเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเชิงโครงสร้างทางสังคมที่กำลังถูกตั้งคำถามจากคนนอกวัฒนธรรม จนทำให้รอยได้ข้อสรุปเรื่องศาสนาสากลและมนุษย์แบบสากล วิธีการตีความนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของรอยในฐานะนักปฏิรูปศาสนาและสังคม เพราะการตีความได้เปิดพื้นที่ความรู้เดิมให้ขยายกว้างออกไป

จากการศึกษาปรัชญาราชาราม โมหัน รอยสรุปวิธีการตีความของรอยได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1) การตีความแบบเปรียบเทียบต้นแบบ (typological interpretation) หมายถึงวิธีการตีความที่ย้อนกลับไปพิจารณาความเชื่อมโยงของบุคคล สิ่ง เหตุการณ์ใดๆ (y) เพื่อค้นหาด้านแบบ (X) ซึ่งการเปรียบเทียบต้นแบบสามารถทำย้อนกลับไปได้ถึงแหล่งที่มา ในปรัชญาตะวันตกนั้นศาสตร์การตีความเริ่มต้นโดยการย้อนกลับไปยังคัมภีร์ไบเบิลซึ่งเป็นต้นแบบของชนบการตีความซึ่งก่อปัญหาอย่างมากในยุคมืด ราชาาราม โมหัน รอยเริ่มต้นการสำรวจสภาพปัญหาทางภววิทยาในขณะนั้น ท่านได้เผชิญกับข้อโต้แย้งที่ให้นักทฤษฎี 2 ประการจากคนนอกศาสนา นั่นคือ ระบบวรรณะ และพิธีสตี การรอยได้ศึกษาหลักศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ (Arvind Shamar. 1998 : 15, ปัญญา เสนาเวียง 2560 ข : 6-15) ทำให้รอยเปรียบเทียบต้นแบบความเป็นเอกนิยมของศาสนาทั้ง 3 รอยได้พบว่า ต้นแบบของศาสนาทั้ง 3 นี้เป็นเอกเทวนิยม คือเชื่อในพระเจ้าสูงสุดองค์เดียวเหมือนกัน รอยเรียกสิ่งที่เขาค้นพบว่า “ศาสนาที่อยู่เบื้องหลังศาสนา” (religion behind religion) (James Nathan Pankratz. 1975 : 32) โดยนัยของคำนี้รอยใช้ในความหมายว่า ศาสนาสากล รอยจึงได้นำหลักเอกเทวนิยมในศาสนาเป็นต้นแบบเปรียบเทียบทางจริยศาสตร์ของศาสนาฮินดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งรอยได้นำจริยศาสตร์ของศาสนาคริสต์และแนวคิดว่าด้วยเสรีภาพมาเป็นพื้นฐานในปฏิบัติการการแปลความหมายและการพัฒนาแนวคิดมนุษยนิยมด้วย (Ian Books Reed. 201 : 33) ขณะเดียวกัน รอยได้ย้อนกลับไปที่ตัวบทคือ เรื่องบาปกำเนิดในไบเบิลของศาสนาคริสต์และหลักนิษกามกรรมในภควัตถุคิตาของฮินดูเพื่อเป็นพื้นฐานในปฏิบัติการการแปลความหมายเพื่อแก้ปัญหาในระบบวรรณะ

ราชาราม โมहन รอยเริ่มต้นด้วยปฏิบัติการการตีความว่า การเกิดในวาระมิใช่บาปกำเนิด มโนทัศน์เรื่องบาปกำเนิดนั้นเป็นคำสอนที่ส่งเสริมให้คนถ่อมตัวเป็นคุณธรรมอันแรกของศาสนาคริสต์ซึ่งพระเจ้าได้ส่งผู้ไถ่บาปมาแนะนำการไถ่บาปต่อมนุษย์ แต่การไถ่บาปจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์สำนึกบาปอย่างแท้จริง หมายความว่า มนุษย์จะต้องไม่ทำ x ที่เป็นบาป ก็ต่อเมื่อสำนึกว่า การกระทำ x นั้นเป็นบาปอย่างแท้จริง รอยเชื่อว่า “โดยเนื้อหาที่เป็นแก่นของศาสนาคริสต์เรื่องความรักต่อเพื่อนมนุษย์ นั่นคือมนุษย์ต้องมีความรักต่อกันอย่างไม่มีเงื่อนไขใด จึงจะไม่ทำบาปใด ความรักต่อเพื่อนมนุษย์จึงเป็นพื้นฐานของการสำนึกต่อการไม่ทำบาปอย่างแท้จริง และรอยเชื่อว่า นี่คือหลักการเบื้องต้นที่จะผสมมนุษย์ในโลกเข้าไว้ด้วยกัน” (Hem Chandra Sarkar. 1914) แต่การที่มนุษย์จะมีบาปหรือไม่นั้นมิใช่ขึ้นอยู่กับกาเกิดในวาระสูงหรือต่ำ แต่อยู่ที่การกระทำของตัวเอง รอยได้ย้อนกลับไปทบทวนแนวคิดเรื่อง นิษกามกรรม รอยนิยามว่า หมายถึงการกระทำที่ปราศจากแรงจูงใจต่อรางวัลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า (Arvind Shamam. 1988 : 69) ซึ่งเป็นการตีความใหม่จากเดิมที่เชื่อว่า นิษกามกรรม หมายถึง การทำตามหน้าที่ในระบบวาระ คำว่า “การทำหน้าที่ตามวาระ” นี้ได้ถูกตัดออกไปในปฏิบัติการการแปลความหมายของรอย

ราชาราม โมहन รอยได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การกระทำใดจะเป็นนิษกามกรรมได้ ก็ต่อเมื่อผู้กระทำไม่หวังต่อรางวัลใดและโดยเฉพาะอย่างยิ่งรางวัลจากพระเจ้า พิธีสตีเป็นนิษกามกรรมไม่ได้เพราะผู้ทำพิธีสตีหวังผลที่เกิดจากการทำพิธีนี้ เช่น การล้างบาปแก้สาวิ รวมไปถึงได้ไปอยู่รับใช้สามีในสวรรค์ เป็นต้น พิธีสตีนี้ไม่ได้เกิดจากความตระหนักรู้ต่อบาป หรือคุณค่าของการกระทำตามหลักเหตุผล รอยเชื่อว่าการตระหนักรู้นั้นมี 2 ลักษณะ คือ ความเข้าใจว่าวัตถุทั้งหลายคือพระเจ้าที่แสดงตัวผ่านคุณสมบัติของสฤณพรหมัน และความเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ควบคุมวัตถุต่างๆ นั่นคือ นิรฤณพรหมัน ซึ่งก็คือพระเจ้าที่แท้จริง รอยย้ำว่า “พิธีกรรมที่เป็นภาพแทนการบวงสรวงบูชาสฤณพรหมัน (Saguna Worship) เป็นสิ่งที่ไร้เหตุผลและเป็นอันตรายทางจริยธรรม (Ian Book Reeds. 2015 : 16) พิธีสตีนี้แม้ผู้ทำจะมีศรัทธาอย่างแรงกล้าที่จะทำ แต่มันขัดกับหลักเหตุผล คือกฎ หรือนิรฤณพรหมัน กล่าวคือ

หญิงหม้ายไม่ได้ทำบาปเองจึงไม่มีบาป และเมื่อไม่มีบาปจึงไม่ต้องสำนึกในบาปนั้น การทำพิธีสตีจึงไม่เกิดจากความตระหนักรู้ต่อพระเจ้าหรือนิรคุณพรหมัน ผู้ทำจึงไม่ได้ประพฤตินิษกามกรรม จึงไม่ใช่ความดี ภาพแทนของสคฺจนพรหมันเช่นนี้ถือว่าเป็นรากเหง้าของความชั่วร้าย และหากพิธีสตีจะเป็นนิษกามกรรม หรือ การกระทำที่ดีได้ก็ต่อเมื่อหญิงหม้ายอยู่เหนือบรรดาข้อโต้แย้งทั้งปวงของการทำพิธีสตี (Arvind Shamar. 1988 : 69)

2) การตีความแบบละทิ้งต้นแบบ (throwing interpretation) หมายถึงวิธีการตีความที่ละเลยต้นแบบที่ใช้เปรียบเทียบเพื่อตีความ ต้นแบบที่ว่านี้อาจเป็นบุคคล สิ่ง เหตุการณ์ ตลอดจนทฤษฎีใดๆ การพิจารณาเปรียบเทียบต้นแบบเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจที่จะละทิ้ง (throw) รื้อถอนต้นแบบ ซึ่งการตีความแบบละทิ้งต้นแบบนี้เป็นมุกกลับของการตีความแบบเปรียบเทียบต้นแบบ ราชาราม โมหัน รอย ได้เริ่มต้นปฏิบัติการการแปลความหมายด้วยการนิยามความหมายของสิ่ง หรือ ปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาทางภววิทยาในขณะนั้นด้วยการสร้างคำถามเพื่อค้นหาความหมายและคุณค่าของสิ่งนั้น พร้อมกับการเสนอข้อโต้แย้งต่อความหมายและคุณค่าเดิมของสิ่งนั้น

ตัวอย่างคือการตีความนิษกามกรรมของราชาราม โมหัน รอย ต้นแบบของนิษกามกรรมในจารีตฮินดูนั้นได้แก่ การกระทำตามหน้าที่ในวาระของตนเอง คือ พรหมณ์ ราชันย์ วิศวะ และศูทร การตีความว่านิษกามกรรมคือการทำตามหน้าที่ในระบบวาระดำรงอยู่และมีอิทธิพลผ่านคัมภีร์มานวธรรมศาสตร์ โดยในมานวธรรมศาสตร์ระบุว่า พรหมณ์มีหน้าที่ตามจารีต คือการเล่าเรียน การสอน การรับและการให้ไทยธรรม เป็นต้น กษัตริย์มีหน้าที่ต่อสู้และปกครอง วิศวะมีหน้าที่เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ส่วนศูทรมีหน้าที่รับใช้คนในวาระอื่น (สมหวัง แก้วสุฟอง. 2555 : 7-19) การทำตามหน้าที่ในวาระ (วาระตะ) จึงเป็นนิษกามกรรมอย่างเด็ดขาด ดังนั้น การไม่ทำตามหน้าที่ในระบบวาระจึงเป็นความชั่ว-บาป รอยได้เปลี่ยนการนิยามความหมายของคำว่า ชั่ว-บาปจากการเกิดในวาระ มาเป็นความชั่ว-บาปเพราะการกระทำของตัวเอง ขณะเดียวกันรอยได้พิจารณาหลักจริยศาสตร์ในศาสนาคริสต์ ความรักคือต้นแบบในปฏิบัติการการแปลความหมายใหม่ทาง

จริยศาสตร์แห่งความเท่าเทียมของรอย รอยได้ “โยนทิ้ง” (throw) ต้นแบบ คือวรรณะ (Caste) ซึ่งรอยเชื่อว่ามนุษย์เป็นคนดีได้เพราะการกระทำของตัวเอง ไม่ใช่เพราะวรรณะของเขา ระบบวรรณะจึงขัดแย้งกับการผสมผสานมนุษย์ในโลกเข้าไว้ด้วยกันตามต้นแบบเอกลัทธิทางจริยศาสตร์ การตีความของรอยจึงสามารถแก้ปัญหาหลักทางจริยศาสตร์ในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาในอินเดียได้

ราชาราม โมहन รอยพยายามชี้ให้เห็นว่าปัญหาหลักทางภววิทยาของสังคมอินเดียเกิดขึ้นบนพื้นฐานอภิปรัชญาที่ว่า คนที่เกิดในวรรณะชั้นสูงเป็นคนดีและคนที่เกิดในวรรณะต่ำก็ไม่สามารถเป็นคนดีได้ ความเชื่อเช่นนั้นเป็นความเชื่อเด็ดขาด เพราะวรรณะถูกสร้างโดยพระเจ้า ความเชื่อนี้ถูกถ่ายทอดความต่อมาจนกลายเป็นปัญหาพื้นฐานทางภววิทยา ความเชื่อเช่นนี้เกิดขึ้นและดำรงอยู่บนพื้นฐานการสร้างและถ่ายทอดความหมายผ่านการตีความของนักปรัชญา โดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ดังนั้นรอยจึงใช้การวิพากษ์ด้วยเหตุและผลเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความหมายใหม่ในปฏิบัติการการแปลความหมายเพราะรอยเชื่อว่าปฏิบัติการการแปลความหมายคือจุดเริ่มต้นของปัญหา ขณะเดียวกันปฏิบัติการการแปลความหมายก็เป็นเครื่องมืออย่างเดียวกันที่สารได้แก้ปัญหาได้เพราะปฏิบัติการการแปลความหมายล้วนมีผลต่อประชาชน ไม่ว่าผลนั้นจะดีหรือร้ายก็ตาม

ราชาราม โมहन รอยได้ตั้งข้อสังเกตในปฏิบัติการการแปลความหมายว่า คนทั่วไปมักยึดติดกับภาษาที่ใช้อธิบายตัวบทจึงทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไป (James Nathan Pankrtz. 1975 : 118 - 121) ถ้าฟังความหมายตามตัวอักษร (corporeal meaning) นี้อาจบดบังความหมายในระดับที่สูงกว่า นั่นคือ ความหมายระดับศีลธรรม (moral meaning) การจะเข้าถึงความหมายระดับศีลธรรมได้จึงจำเป็นต้องเข้าใจเจตนาของผู้ประพันธ์ตัวบท (author) รอยจึงได้ใช้หลักการสากลของศาสนาทั้ง 3 คือศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเจตนาธรรมของผู้ประพันธ์ตัวบทในปฏิบัติการการแปลความหมายระดับศีลธรรม ดังนั้น รอยจึงเสนอแนวคิดเอกลัทธิทางจริยศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาระบบวรรณะ

เป้าหมายของการตีความของราชาราม โมहन รอย

ราชาราม โมहन รอยกล่าวว่า ประชาชนเป็นผู้ได้รับผลของการแปลความหมายทางศาสนา ไม่ว่าจะเป็นการแปลแบบถูกต้องหรือผิดพลาดก็ตาม และผู้แปลก็ต้องยอมรับผลที่เกิดจากการแปลความหมายของตัวเองอย่างเคร่งครัด (James Nathan Pankratz. 1975 : 63) ดังนั้น เมื่อวรรณกรรม กฎหมาย ระเบียบต่างๆ เกิดจากการตีความ ผู้ตีความจึงต้องมีเป้าหมายชัดเจนว่า จะต้องตีความให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ จากการศึกษางานของราชาราม โมहन รอย สรุปได้ว่า รอยมีเป้าหมายการตีความดังต่อไปนี้

1. สร้างศาสนาสากล

ราชาราม โมहन รอยเชื่อว่าทุกอย่างที่มีมนุษย์ตีความล้วนมีเป้าหมาย คัมภีร์ทางศาสนาไม่สามารถใช้เป็นแบบแผนของคนทั่วไปได้ และไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเอง เป็นเพียงประติษฐกรรม คือถูกแปลและสร้างความหมายขึ้นมา ซึ่งเบื้องต้นผู้แปลต้องการลบล้างข้อผิดพลาดที่พบในตัวบท ซึ่งผู้ที่หวังผลประโยชน์ประติษฐขึ้น (James Nathan Pankratz. 1975 : 58 -65) การแปลความหมายโดยมีผลประโยชน์อยู่เบื้องหลังนำไปสู่การแปลความหมายอย่างอคติ มีเงื่อนไขและให้เหตุผลพิเศษของแต่ละศาสนา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการใช้เหตุผลของผู้ตีความ แม้ว่า การตีความนั้นจะคลาดเคลื่อนไปจากตัวบทก็ตาม ดังนั้น รอยจึงเลือกที่จะแปลอุปนิษัตทั้ง 5 เพื่อสื่อสารแก่นคนนอกศาสนาและ precepts of Jesus ออกเผยแพร่เพื่อสร้างความกระจ่างแจ้งแก่คนในศาสนาฮินดู

ปฏิบัติการการตีความทางศาสนาของราชาราม โมहन รอยมีเป้าหมายที่การผสมผสานมนุษย์ให้เป็นหนึ่งเดียวในฐานะเป็นศาสนาสากล แต่การตีความแบบนั้นไม่มีทางเกิดขึ้นได้จริงหากใช้เหตุผลพิเศษเป็นเครื่องมือในการตีความแม้ว่าจะเกิดจากแกนกลางการตีความเดียวกันก็ตาม การประกอบพิธีสติกก็เป็นผลของปฏิบัติการการตีความตัวบทเดียวกัน คือพระเวท ดังนั้น ปัญหาของการตีความของการตีความจึงอยู่การทำความเข้าใจแก่นแท้ของศาสนา ซึ่งรอยเชื่อว่า แก่นแท้ของศาสนาคือการสร้างเอกภาพแก่มนุษย์ (Ian Books Reed. 2015) ศาสนาที่เกิดจากแก่นแท้เช่นนี้จะให้เสรีภาพแก่มนุษย์และศาสนาที่ยึดแก่นแท้เช่นนี้จะสร้างหลักจริยศาสตร์เพื่อมวลมนุษย

2. สร้างจริยศาสตร์สากล

ปัญหาจริยธรรมเป็นปัญหาหลักของสังคมอินเดียในยุคฟื้นฟู การมีระบบวรรณะและการประกอบพิธีสตีทำให้อินเดียถูกมองว่าเป็นสังคมล้าหลังและป่าเถื่อนในโลกสมัยใหม่ วรรณะได้แบ่งคนออกจากกันพร้อมกับการสถาปนามนุษย์ในวรรณะสูงให้เป็นคฤหาสน์เจ้า นี่คือนิยามของสังคมอินเดีย และเป็นนิยามพื้นฐานทางสังคมที่ขยายอิทธิพลออกไปตราบเท่าที่ศาสนาฮินดูแผ่ขยายไปถึง ดังนั้นจริยศาสตร์ที่พัฒนาจากระบบวรรณะจึงเป็นจริยศาสตร์แห่งการเป็นชนชั้นและการกดขี่ ราชาราม โมहन รอยมีความมั่นใจในหลักเอกราชนิยมในศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ ตลอดจนหลักเอกราชนิยมทางจริยศาสตร์ของศาสนาคริสต์จึงได้หยิบยืม (borrow) หลักการทั้ง 2 ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างหลักจริยศาสตร์สมัยใหม่ในการปฏิรูปสังคมอินเดีย

ราชาราม โมहन รอยได้สร้างความหมายใหม่โดยการนิยามมโนทัศน์พื้นฐานทางจริยศาสตร์ รอยอธิบายว่า นิยามกรรมเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทนและรางวัลใด ๆ รอยได้ขยายขอบเขตความหมาย (Horizon) จากการกระทำตามหน้าที่ในวรรณะอย่างเด็ดขาด (แม้จะเป็นสิ่งที่ผิดต่อจริยศาสตร์สากล) ว่าเป็นความดีมาเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลใดและรางวัลตอบแทนใด ๆ เป็นความดีบาปกำเนิดไม่ได้ติดมาจากการมีสถานะเป็นพราหมณ์ ราชันย์ ไวยาณะ หรือศูทร แต่มโนทัศน์เรื่องบาปกำเนิดทำให้มนุษย์เกิดความอ่อนน้อมและเกรงกลัวต่อการทำผิดบาปอย่างแท้จริง (Frank Lillington. 1901 : 55) บาปกำเนิดจึงไม่ใช่สิ่งติดตัวมาพร้อมการเกิดในวรรณะต่ำ การสร้างความหมายของรอยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปสังคมไปสู่ความเป็นสากลอย่างเป็นรูปธรรม การปฏิรูประบบจริยศาสตร์จึงเปิดพื้นที่ให้แก่คนในวรรณะศูทรและคนนอกวรรณะได้มีโอกาสได้เรียน ได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนดีได้นอกกรอบแห่งวรรณะ ดังนั้น การแก้ปัญหাজริยศาสตร์เชิงโครงสร้างที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานจึงเป็นไปได้

3. สร้างอรรถประโยชน์สากล

มโนทัศน์เรื่องมนุษย์ในศาสนาฮินดูนั้นถูกกำหนดด้วยระบบวรรณะ ภายใต้ระบบวรรณะนั้นสิทธิทางสังคมจะถูกเกลี้ยตามลำดับความสูงต่ำของวรรณะ ความเท่าเทียมเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นสวนทางกับความเสื่อมของศาสนาใน

ยุคมีด แนวคิดเกี่ยวกับเสรีภาพและความเท่าเทียมเป็นมโนทัศน์สำคัญในการพัฒนา กระบวนทัศน์ว่า มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงและได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกัน แนวคิดประโยชน์นิยมของเจเรมี เบ็นธัมเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลอย่างมากในกระแสธารทางความคิดที่มีอิทธิพลต่ออาราชาราม โมहन รอย

สำหรับอาราชาราม โมहन รอยนั้น อรรถประโยชน์ทางศาสนาเป็นพื้นฐานของ สิทธิทางสังคมอื่น ๆ ดังนั้น สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเบื้องต้นคือ ความบริสุทธิ์และความไม่บริสุทธิ์ของหลักคำสอนทางศาสนาเกิดจากการตีความ ดังนั้น หลักการทางศาสนาที่บริสุทธิ์จึงต้องสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางจริยศาสตร์ (Brojendranath Seal.N.d.) การอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางจริยศาสตร์นี้เอง จึงเป็นเครื่องมือที่ดีในการพิสูจน์ว่าข้ออ้างทางจริยศาสตร์มีความถูกต้องและเป็นอรรถประโยชน์สากลได้ ดังสมการต่อไปนี้

x ใดเป็น y ก็ต่อเมื่อ x นั้นสามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้และสอดคล้องกับ r

การล้มเลิกระบบวรรณะ การล้มเลิกพิธีสตี การให้การศึกษาแก่สตรี การที่หญิงหม้ายสามารถแต่งงานใหม่ได้ (x) เป็นอรรถประโยชน์ (y) ก็ต่อเมื่อ การล้มเลิกระบบวรรณะ การล้มเลิกพิธีสตี การให้การศึกษาแก่สตรี การที่หญิงหม้ายสามารถแต่งงานใหม่ได้ สามารถอธิบายด้วยเหตุผลทางจริยศาสตร์ได้และเป็นอรรถประโยชน์สากล (r)

เป้าหมายสูงสุดในปฏิบัติการการแปลความหมายของอาราชาราม โมहन รอย จึงอยู่ที่อรรถประโยชน์สากล คือเอกภาพทางสังคม นั่นคือการที่สังคมดำรงอยู่ ปราศจากระบบวรรณะ รอยได้ละทิ้งจารีตการตีความเกี่ยวกับเป้าหมายทางสังคม อันดูที่มีระบบวรรณะเป็นศูนย์กลางและได้เสนอสังคมอุดมคติบนพื้นฐานปรัชญา ประโยชน์นิยมแบบตะวันตก ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสังคมแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ ด้วยเหตุผล

4. สร้างสังคมแห่งเหตุผล

เหตุผลเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ในทุกสังคม ในจารีตปรัชญาฮินดูนั้นเหตุผลไม่สามารถอธิบายและพิสูจน์ได้ผ่านผัสสะทั้ง 5 คือตา หู จมูก ลิ้น และกาย เหมือนในปรัชญาตะวันตก ในปรัชญาฮินดูนั้นเหตุผลเป็นคุณภาพทางจิตซึ่งเป็นพื้นฐานของการเข้าถึงพระเจ้า การเข้าใจโลกแห่งวัตถุนั้นรับรู้ผ่านศรัทธาในศาสนา เพราะวัตถุทั้งหลายล้วนเกิดจากการสร้างของพระเจ้า เหตุผลจึงไม่มีไว้เพื่อการทำควมเข้าใจวัตถุตามแนวทางวิทยาศาสตร์ เหตุผลจึงไม่ได้ทำหน้าที่เชื่อมโยงวัตถุกับผัสสะเข้าไว้ด้วยกันเหมือนกับเหตุผลตามแนวคิดปรัชญาตะวันตก

ราชาราม โมหัน รอยได้รับอิทธิพลของแนวคิดเหตุผลนิยมจากปรัชญาตะวันตก ซึ่งใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือหลักในการค้นหาความจริง รอยดำเนินวิธีแห่งเหตุผลตามจารีตปรัชญาตะวันตก ดังปรากฏชัดในงาน Tuhfat-ul-Muwahiddin การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นเครื่องมือสำคัญที่รอยใช้เพื่อสร้างสังคมแห่งอรรถประโยชน์และความเท่าเทียมกัน พิธีกรรมใดก็ตามที่ไม่สามารถอธิบายผ่านผัสสะได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลจะถูกตั้งคำถามเพื่อค้นหาความจริงและความสมเหตุสมผล รอยประกาศชัดว่าการทรงเจ้าเป็นประติษฐกรรมที่ถูกสร้างเพื่อหลอกลวงโดยหวังทรัพย์สินหรือประโยชน์บางประการเท่านั้น แต่รอยก็ยังยอมรับให้ทำพิธีกรรมได้ในฐานะการบูชานิรคุณพรหมัน ดังคำพูดกล่าวที่ว่า การบูชาเทพเจ้าเป็นหน้าที่หลักของมนุษย์และเป็นเพียงสิ่งเดียวที่นำมนุษย์ไปสู่ความสุขนิรันดร์ได้... ผมไม่ลังเลที่จะยืนยันว่าการบูชาเทพเจ้านั้นสามารถทำได้ แต่มันเป็นภาระที่ต้องสร้างสรรค์ขึ้นอย่างมีเหตุผล และเหตุผลที่รอยใช้ในปฏิบัติการการแปลความหมายก็คือ เหตุผลธรรมดา(common sense) เพราะเหตุผลธรรมดาคือเหตุผลที่ใครก็ตามยอมรับได้จึงสามารถใช้ได้กับคนในทุกสังคม ขณะที่เหตุผลทางศาสนามักคุ้มครองเฉพาะคนในศาสนาตนเองเท่านั้น (James Nathan Pankratz. 1975 : 42-54) ดังนั้นเมื่อสังคมอ้างไว้ซึ่งเหตุและผล มนุษย์ก็จะสามารถเข้าถึงความดีสูงสุดได้ด้วยการตระหนักรู้ด้วยตนเอง

บทสรุป

การตีความเป็นการแสดงออกของมนุษย์ที่ถูกบันทึกไว้ในรูปแบบคัมภีร์งานวรรณกรรม ตัวบทกฎหมาย ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางปัญญาเพื่อสื่อความเข้าใจของผู้ตีความหรือผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ข้อความที่สื่อออกไปนั้นครอบคลุมปรากฏการณ์ที่มีในโลก การตีความจึงเป็นวิธีว่าด้วยการเข้าใจร่วมระหว่างสังคม เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนสังคมแห่งการตื่นรู้ (the enlightenment) เพราะกิจกรรมการตีความย่อมเปิดพื้นที่ความรู้และขยายขอบเขตความรู้ทุกครั้งที่มีการตีความ ราชาราม โมहन รอยได้ใช้การตีความเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปศาสนาและสังคมยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาของอินเดีย รอยอธิบายว่า ความเชื่อทางศาสนาเป็นองค์ประกอบสำคัญทางสังคมไม่น้อยไปกว่าภาษา และ ตัวบทกฎหมาย เมื่อคำสอนทางศาสนาผิดเพี้ยนไปย่อมทำให้การปฏิบัติผิดเพี้ยนไปด้วยเช่นกัน ผลร้ายที่เกิดจากความผิดพลาดในการตีความก็จะตกแก่ประชาชน (Brojendranath Seal.N.d. : xlv) รอยเริ่มต้นกระบวนการตีความด้วยการวิพากษ์สิ่ง หรือปรากฏการณ์ด้วยด้วยเหตุผลสาธารณะโดยให้เหตุผลว่า เหตุผลทางศาสนาเป็นสิ่งเฉพาะของแต่ละศาสนา มันจึงเป็นสิ่งเฉพาะแก่ศาสนิกชนของศาสนานั้น ๆ รอยใช้วิธีการตีความ 2 แบบ คือ 1) การตีความแบบเปรียบเทียบต้นแบบ และ 2) การตีความแบบละทิ้งต้นแบบ การตีความทั้ง 2 มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพทางสังคม ซึ่งรอยเชื่อว่า เป็นสาร์ตตะที่แท้ของทุกศาสนา และ สาร์ตตะที่แท้ของทุกศาสนาก็มีเป้าหมายคือเอกภาพทางศีลธรรม หากใครมีความประสงค์จะเข้าใจสังคมอินเดียสมัยใหม่จำเป็นต้องเข้าใจวิธีการแปลความหมายของราชาราม โมहन รอยด้วย เพราะ “วิธีการแปลความหมายของราชาราม โมहन รอยเป็นเครื่องมือใหม่สำหรับอธิบาย คาดการณ์ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางสังคมในสมัยใหม่” (Brojendranath Seal.N.d. : xviii)

เอกสารอ้างอิง

- จำนงค์ ทองประเสริฐ, แปล. (2541). **บ่อเกิดลัทธิประเพณีอินเดียเล่ม 1 ภาค 1-4. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ปัญญา เสนาเวียง. (2560 ก). การประยุกต์ใช้จริยศาสตร์ประโยชน์นิยมเพื่อปฏิรูปสังคมอินเดียของราชาราม โมहन รอย. **วารสารวิถีสังคมมนุษย์**, 5(2), 236-251.
- _____. (2560 ข). ญาณวิทยาของราชาราม โมहन รอย. **วารสารปรัชญาและศาสนา**, 2(2), 1-25.
- สมบัติ พรศิริเจริญพันธ์.(2559). **เฮอ์เมเนติกส์: ศาสตร์แห่งการตีความและศิลปะแห่งการเข้าใจ.** นนทบุรี: โรงพิมพ์วัชรินทร์ พี.พี.
- สมหวัง แก้วสุฟอง, แปล. (2555). **ประวัติวรรณะ.** เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Arvind Sharma. (1988). **Sati : Historical and Phenomenological Essays.** Delhi : Motilal.
- _____. (1998). **The Concept of Universal Religion in Modern Hindu Thought.** United Kingdom: Palgrave Macmillan.
- Briggs, R. S. (2006). What Does Hermeneutics Have to Do With Biblical Interpretation? **Heythrop Journal XLVII**: 55-74.
- Brojendranath Seal. (n.d.). **Tuhfat-ul-muwahhidin (A Gift of Mono-theism).** Calcutta. Cotton Press.
- Enoch Stumpf, S & Fieser, J. (2008). **Socrates to Sartre and Beyond : A History of Philosophy.** 8th Edition. New York: Macmillan Company.
- Frank Lillingston. (1901). **The Brahmo Samaj and Arya Samaj in their bearing upon Christianity: A Study in Indian Theism.** New York: Macmillan Company.
- Hem Chandra Sarkar, (Edit). (1914). **The Life and Letters of RajaRam Mohun Roy.** 2nd. Calcutta : India.

- James Nathan Pankratz . (1975). **The Religious Thought of RajaRamMohun Roy**. Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy. McMaster University.
- Ian Brooks Reed. (2015). **Rammohan Roy and the Unitarians**. Fulfillment of the Requirements for the Degree Master of Arts. Florida State University.
- Minoo Dorab Adenwalla. (1956). **From Raja Ram Mohun Roy to Gandhi : A Study of the Roll of Political Ideology in the National Movement**. A Dissertation Submitted to the Graduate School in Partial Fulfillment of the Requirements for the degree Doctor of Philosophy.
- R.T. Deopurkar. (1964). **The Evolution of the Philosophy Education in Modern India**. A Thesis for the degree of doctor of philosophy Submitted to the Maharaja Sayajirao University of Baroda.
- Rammohun Roy. (1823). **The Precept of Jesus**. London: Unitarian Society.
- Richard McKeon, (Edited). (1941). **The Basic Works of Aristotle**. New York: Random House.